

פרשת השבוע

פרשת "ויצא", בראשית כ"ח 10 – ל"ב 3,
ט' בכסלו תש"פ, 6.12.2019

"פרשת ויצא" – הפרשה השביעית למניין פרשות ספר בראשית. הפרשה הקודמת סיימה את תולדות יצחק. את בימת הפרשה שלנו כובש במלוא נוכחותו העוצמתית יעקב. ספר בראשית אמנם נחשב כספר תולדות אברהם, אך הנוכחות של יעקב בחומש בראשית פרוסה על פני שבע פרשות רצופות מתוך ה 12 שבספר. יעקב הוא דמות האב המקבלת את נפח החשיפה הגדול ביותר לעומת קודמיו.

אברהם הוא האב המייסד הביולוגי שלנו ואנו כולנו ממשיכי זרעו. אברהם ויצחק העבירו את לפיד המשכיות העם היהודי לבן אחד בלבד, והותירו את האחרים בחוץ. למרות שהאינטריגות, הרמאות והאלימות במשפחתו של יעקב יכלו להוות עילה לפילוגים ולשנאות ללא קץ, דווקא יעקב הופך אותנו לעם. שנים עשר בניו של יעקב, וביתו האחת והיחידה שמוזכרת, דינה, כולם נולדו מארבע נשים (אף אחת מהן לא נולדה יהודייה או גוירה), לאה ושפחתה זילפה, רחל ושפחתה בלהה, הפכו אותנו לעם שמפסיק להדיר את צאצאיו מירושת השייכות לעם, ומקבל את כולם לתוכו על הבסיס המשפחתי.

פרשתנו כולה עוסקת בתקופה שבה יעקב גולה ובורח מארצו הן מפחד אחיו המרומה עשו, והן למלא את מצוות אימו לשאת אישה שאינה מבנות הארץ. יעקב הרכרוכי מהפרקים הקודמים מתגלה כאדם בעל עוצמה אדירה, רוחנית ופיזית כאחד. יש פרשנים האומרים כי הוא מתחבר אל יסוד העשיו שבתוכו מבלי לאבד את מהותו "היעקובית". (מזכיר במקצת את חזון התנועה הציונית להתחבר אל הגשמי ועבודת האדמה, אך בכיוון ההפוך). יעקב מתגלה כבריון בעל שרירים הגולל לבדו את האבן מעל פי הבאר שרק רבים יחדיו יכלו לה לפניו, ומפליאה הצלחתו לכבוש את ליבות רחל ולאה בנות לבן, ולהרבות מהן באונו צאצאים זכרים, והצלחתו המדהימה לעשות חייל והון בעסקי הצאן, ולהתמודד בהצלחה מרשימה מול תחבולותיו ונכלוליו של לבן.

יעקב הוא גם בעל חלומות. חלום הסולם והמלאכים הוא החלום הראשון בסדרת החלומות הצפויים לנו בהמשך ספר בראשית. הרבה לפני קרל יונג, הפסיכואנליטיקן שטיפל בחלומותינו, ידע הטקסט המקראי לעשות בהם שימוש וכלי לפענוח חיינו וכמקור לתעצומות נפש האדם.

יהודה עמיחי ויורם טהר לב, דורשים בכך כל אחד בדרכו הייחודית והנפלאה, לכיוונים כל כך שונים.

שבת שלום. מדרש "מאיר פנים"

פרשת "ויצא" - בראשית פרק כח

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה: (יא) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיֵּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשָּׁמַשׁ וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מֵרָאשֵׁיתוֹ וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא: (יב) וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֹלֶם מִצֵּב אֲרָצָה וְרֹאשׁוֹ מִגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה וְהִנֵּה מְלֹאכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ: (יג) וְהִנֵּה ה' נָצַב עֲלָיו וַיֹּאמֶר אֲנִי ה' אֱלֹהֵי אֲבֹרָהּ אָבִיךָ וְאֵלֵהי יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שׁוֹכֵב עָלֶיהָ לְךָ אֶתְנַנְנָה וְלִזְרַעְךָ: (יד) וְהִנֵּה זֶרְעֶךָ כֹּעֶפֶר הָאָרֶץ וּפְרֻצֶת יָמָה וְקִדְמָה וְצַפְנָה וְנִגְבָּה וְנִבְרַכְוּ בְךָ כָּל מִשְׁפַּחַת הָאֲדָמָה וּבְזֶרְעֶךָ: (טו) וְהִנֵּה אֲנֹכִי עִמָּךְ וּשְׁמִרְתִּיךָ בְּכָל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ וְהִשְׁבַּתִּיךָ אֶל הָאֲדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֶעֱזָבְךָ עַד אֲשֶׁר אִם עָשִׂיתִי אֵת אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לְךָ: (טז) וַיִּיקֶץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֲכֹן יֵשׁ ה' בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי:

=====

יהודה עמיחי

(מתוך: פתוח סגור פתוח)

יעקב אבינו הולך בין כלם,
ועל גבו הוא נושא סלם,
כמו מנקה חלונות גבוהים
במקרה שלו – חלונות אלהים.
זה הסלם שנושאר מן החלום
מלאכים עלו וירדו, שלום.
כל ערב הוא מחזיר את הסלם
לתוך חלומו וקוד לעולם,
וכל שחר הוא נאבק עם איש שהוא אשה
אחוזים זה בזה באדמה הקשה,
מתגלגלים יחדו עד טוב, עד כאב
תופסים מפסעה וחוזה ועקב.
זה קורה כל שחר מחדש
המלאך נחלש, יעקב כחו תש.
ואם ימות יקח את הסלם
ויעלה עליו מתוך העולם,
עד שהעולם כלו יכלה
ואם לא הגיע, הוא עדין עולה.

מלאך מסולם יעקב

מילים: יורם טהרלב

לחן: נורית הירש

בבקר על דשא ביתי הרטב

על דשא ביתי הרטב

ירד משמים

בלובן כנפים

מלאך מסלם יעקב.

מאין תבואה ואנה תצעד?

מארץ הנגב אל ארץ גלעד.

את מי שם תראה, מלאכנו הטוב?

את אהל עשיו ואת בית יעקב.

בטרם אפתח את דלתך לקראתו

אפתח את דלתך לקראתו

פרש הכנפים

ועף לשמים

מלאך מסלם יעקב.

חכה נא עוד רגע, חכה ואני

הנה זה ארד במשעול אל גני,

ופרח אקטף מפרחי היסמין

הבא אותנו שי לאחי בגימין.

קיבוץ רמת יוחנן

פרשת "פרשת וַיִּצְאָ", בראשית כ"ח 10 – ל"ב
3, ט' בכסלו תש"פ, 6.12.2019

מסכת קבלת שבת

לכה דודי לקראת כלה
פני שבת נקבלה
שבת שלום ומבורך!

הדלקת נרות שבת:

"ושמרו בני ישראל את השבת,
לעשות את השבת לדורותם ברית עולם;
ביני ובין בני ישראל, אות היא לעולם,
כי ששת ימים עשה ה'
את השמים ואת הארץ
וביום השביעי שבת וינפש."
(שמות ל"א 16-17)

שבת שלום!

שירה:

הללויה

הללויה בצלצלי שמע
הללויה בצלצלי תרועה
כל הנשמה תהלל יה

הללויה.

שבת בכפר

מילים ולחן: מתתיהו שלם

נטו צללים על פני הגבעות,
ימות החול חלפו, עברו.
הרחק הרחק נצתו נגוהות,
כוכבי שבת מה יפו, נהדרו:

יום שבת, יום מנוחה, בארץ הברוכה.
שבתון!
לבשו הדר פני הכפר ביום השבת.

שלוות השקט בנר בשדה.
המחרשה תדם, תנוח.
בגן בחורש, זמר תועה,
נגון שבת אל היקום שלוח.

מי האיש

מילים: מתוך תהילים פרק ל"ד ; לחן: ברוך חייט

מי האיש החפץ חיים אהב ימים, לראות טוב:

נצר לשונך מרע, ושפתיך מדבר מרמה:

סור מרע ועשה טוב, בקש שלום וירדפהו:

חמדה

מילים דליה רביקוביץ'; לחן מוני אמריליו

שם ידעתי חמדה שלא היתה כמוה,

והזמן שהוא היה יום השביעי בשבת

וכל בדי אילנות היו מתעצמים לגבה.

והאור הלך מסביב שוטף כנהר לנבע

וגלגל העין את גלגל החמה חמד.

אז ידעתי חמדה שלא היתה כמוה.

הזהירו ראשי השיחים והאור לא ידע שבע,

נתך בגלי הנהר ובכל אדוותיו נצת,

אף ראשי היה בעיניו כתפוח זהב לבלע.

שושני נהר צהבות פצרו את פיהן לבלע

את אדוות הנהר בחופזן וגבעול השט,

ואותו היום היה יום השביעי בשבת

וכל בדי אילנות מתעצמים בתשוקה לגבה

ואז ידעתי חמדה שלא היתה כמוה.

מבחר שירים לקבלת השבת:

ירדה השבת

מילים: יהושע רבינוב; לחן: דוד זהבי

ירדה השבת אל בקעת גנוסר,
וניחוח עתיק בשוליה.
ויעמדו מסביב הררים שושבינים
לשאת אדרתה הזוהבת.
תעלינה יונים מפנת הים,
קבל את רוחה הלוהבת.

נשקה השבת לראשו של הברוש,
לאזוב שבסלע נשקה.
ויהי הדרדר לשרביט של מלכות
על רמות דממה מרוגגת.
משך אז התור בקולו המתוק
חמדת כסופין מעדנת.

הרטיטה שבת בחנה הגנוז

עיני חלונות מכל עבר.

ותצאנה בנות אל הערב זמר

זמירות בערגה מצלצלת.

והיתה העדנה בבקעת גנוסר

לנשמת עבריות נאצלת.

כנפי היונה

מילים: נתן יונתן ; לחן: נחצ'ה חיימן

תלם אחרון וחשך בגנה

היום אמר את סוף המנגינה .

ערב חרישי חתם את התמונה

בין אור לחשך נחה השכונה

דיג אסף חכה אחרונה

הנה כבר יום ששי פנה .

שוקי העיר, כנפי היונה

לבשו כותונות לבנה .

השלחן מוכן ונאספו כלם

גרות דולקים עם יין וחלה

יום עמל פלה, ומה שלא נישלם

אולי נתחיל מחר מהתחלה .

דיג אסף חכה אחרונה...

